

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อต้องการศึกษาอิทธิพลของการเมืองในกระบวนการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลช้างเผือกช่วงปี พ.ศ.2546 - พ.ศ.2550 และแนวทางการแก้ไขปัญหาในกระบวนการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลช้างเผือก โดยศึกษาถึงปัจจัยตามระเบียบกฎหมายกำหนดและปัจจัยที่นอกเหนือจากที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้ที่มีส่วนในกระบวนการจัดสรรงบประมาณ บทบาทขององค์กรและบุคคลในกระบวนการจัดสรรงบประมาณ สักส่วนของงบประมาณที่หมู่บ้านต่าง ๆ ได้รับ ปัญหาในกระบวนการจัดสรรงบประมาณและแนวทางการแก้ไขปัญหาในกระบวนการงบประมาณของเทศบาลตำบลช้างเผือก โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ผลของการศึกษาพบว่า

1. กระบวนการงบประมาณยึดหลักความสมเหตุสมผลทางเศรษฐกิจ (Economic Rationality) ควบคู่กับการยึดหลักการเมือง (Political Feasibility) อย่างไรก็ดีโดยส่วนใหญ่พบว่า การยึดหลักการเมืองเป็นเหตุผลสำคัญที่สุดของผู้บริหารในการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากต้องการตอบสนองฐานคะแนนเสียง รักษาฐานคะแนนเสียง และขยายฐานคะแนนเสียง

2. ระบบอุปถัมภ์ยังคงมีความสำคัญในกระบวนการจัดสรรงบประมาณของผู้บริหาร มีการจัดตั้งเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ที่ให้นักการเมืองท้องถิ่นผู้อุปถัมภ์ได้ประโยชน์จากการมีฐานคะแนนเสียงที่แน่นอน ส่วนประชาชนผู้ได้อุปถัมภ์ได้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาและช่วยแก้ไขปัญหาบางประการของชุมชนตามที่ฝ่ายบริหารจัดสรรงบประมาณให้

3. ภาคประชาสังคมมีบทบาทความสำคัญสูงขึ้นโดยผ่านเวทีการประชุมประชาคมในการผลักดันโครงการเข้าบรรจุในแผนพัฒนาเทศบาล ซึ่งผู้บริหารจะรับฟังและให้ความสำคัญมากถ้าจะมีผลบวกต่อคะแนนนิยมของตนเอง ดังนั้นการส่งเสริมบทบาทของประชาคมในการมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในบางขั้นตอนของกระบวนการงบประมาณ ได้ทำให้การจัดสรรงบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น

The purpose of this study was (1) to examine the influence of politics in budgetary process of Changpuak Municipality during 2003-2007, and (2) to find solutions on budgetary process of Changpuak Municipality. The scopes of this study were factors, both specified and unspecified by law, in budgetary process; individual and organizational roles in budgetary process, proportion of budget allocated to each village, and solutions in budgetary process of Changpuak Municipality. The qualitative method was used in a collection and analysis of related documents, in-depth interview with individuals concerned and participant observation. The findings revealed that:

1. Budgetary process was based on economic rationality and political feasibility. Most of the administrators, however, preferred political feasibility due to reasons of rewarding, maintaining, and expanding their voting base.

2. Patronage system still plays an important role in budgetary process of the administrators. Network of this system was established in order to gain voters for local politicians. For the villagers within the network, they had benefits from the administrative affairs' budget for a development plan.

3. A civic society played more important role through civic forums in proposing projects for the municipal development plan which were attracted by the administrators. Consequently, the promotion of the civic society's role in participating and proposing ideas in certain budgetary procedures enhanced the effectiveness of the process.